

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

Всеукраїнська науково-практична конференція

«Сучасні тенденції та розвиток соціально-економічних систем»

*в межах реалізації проєкту Erasmus+ Jean Monnet Module
«Інституційні трансформації фінансової системи в епоху
цифрової економіки: досвід ЄС для України»
(Грантова Угода № 101127532).*

м. Харків, 2026

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця	
<i>Яцук Ростислав Олександрович</i>	193
ІНСТИТУЦІОНАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ: РЕГУЛЯТОРНІ ТА ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ	
<i>Яцук Олена Олександрівна</i>	195
МЕНЕДЖМЕНТ ДОХОДІВ БЮДЖЕТІВ УСІХ РІВНІВ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ ТА ВИКОНАННЯ ЇЇ ФІНАНСОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ	
Секція 3. Сучасні тенденції та стратегії розвитку готельно-ресторанного та туристичного бізнесу	198
<i>Алдошина Марія Володимирівна, Мирошнікова Владислава Олександрівна</i>	198
ВПЛИВ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ НА ФОРМУВАННЯ HR-БРЕНДУ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ	
<i>Бойко Аміна Сергіївна, Неліченко Сергій Михайлович</i>	200
ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ НА ОСНОВІ ЕТНІЧНИХ КУХОНЬ	
<i>Вок Катерина Михайлівна, Ступіна Лівія Євгенівна</i>	201
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПОДСВОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ ПІСЛЯ ВІЙНИ	
<i>Воловик Ксенія Олександрівна, Туровська Поліна Андріївна</i>	204
РОЛЬ ФОНДІВ ЄС У РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО СЕКТОРУ ТА ПІДТРИМЦІ ПІДПРИЄМНИЦТВА МУНІЦИПАЛІТЕТУ БЕЖА (ПОРТУГАЛІЯ)	
<i>Іжєвська Оріся Петрівна, Паска Марія Зіновівна</i>	206
АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ СМАЖЕННЯ ТА ВПЛИВУ ТЕРМІЧНОЇ ОБРОБКИ НА ЯКІСТЬ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ	
<i>Касумов Артур Ібраїмович</i>	208
ТУРИЗМ ЯК ДРАЙВЕР ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ УКРАЇНИ	
<i>Клок Олександр Петрович, Трещубенко Анна Ігорівна</i>	210
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ АНІМАЦІЙНИХ ПОСЛУГ У ГОТЕЛЬНОМУ БІЗНЕСІ В СВІТІ	
<i>Козубова Наталія Вікторівна, Тунчер Ерен Ботан</i>	212
ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ УНІВЕРСИТЕТІВ І ПІДПРИЄМСТВ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ ПРИ ФОРМУВАННІ КАДРІВ ГАЛУЗІ	
<i>Нестеров Микита Сергійович</i>	214
ІНСТИТУЦІЙНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ПЛАТФОРМІЗАЦІЇ: ДОСВІД ЄС ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ	
<i>Паска Марія Зіновівна, Іжєвська Оріся Петрівна</i>	216
ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	

сторітелінгу, створюючи для гостей емоційний досвід через історію походження страв, традиції їх приготування та культурний контекст.

Перспективним напрямом розвитку є інтеграція принципів сталого розвитку в діяльність ресторанів етнічної кухні. Використання локальних фермерських продуктів, мінімізація харчових відходів, впровадження екологічних пакувальних рішень та енергоефективних технологій сприяють підвищенню конкурентоспроможності закладів і відповідають сучасним суспільним запитам [3].

Таким чином, інноваційні підходи до організації ресторанного бізнесу на основі етнічних кухонь є важливим чинником формування конкурентних переваг, підвищення якості обслуговування та забезпечення сталого розвитку підприємств індустрії гостинності. Поєднання автентичності, цифрових технологій, сучасних управлінських практик і принципів сталого розвитку створює передумови для успішного функціонування закладів ресторанного господарства в умовах глобалізації.

Перелік використаних джерел:

1. Френкель І. Гастропадщина – ресурс розвитку економіки регіонів. URL: <https://uccs.org.ua/novyny/hastrospadshchyna-resurs-rozvytkuekonomiky-rehioniv/>
2. Дишкантюк, О., Осипова, Л., & Жмудь, А. (2024). Кулінарна етнологія в контексті сталого розвитку індустрії гостинності. *Економіка та суспільство*, (70). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-90>
3. Бреніч, О. Р., Неїленко, С. М., & Антоненко, А. В. (2024). Стратегії розвитку готельно-ресторанного сектору в умовах глобальних криз та нестабільності. *Таврійський науковий вісник. Серія: Технічні науки*, (5), С. 130-141. <https://doi.org/10.32782/tnv-tech.2024.5.14>

УДК:338.482

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПОДІЄВОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ ПІСЛЯ ВІЙНИ

Вовк Катерина Михайлівна, доктор філософії з туризму, доцент кафедри підприємництва, торгівлі та туристичного бізнесу, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, mikhytaekaterina@gmail.com

Ступіна Лілія Євгенівна, здобувач вищої освіти 1 рівня 2 курсу, спеціальність «Туризм і рекреація», Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, lilyastupina2006@gmail.com

Відповідно до дослідження Allied Market Research (2023), обсяг глобального ринку event-індустрії у 2022 р. становив \$1 135,4 млрд і, за прогнозами, до 2031 р. досягне \$2 194,4 млрд [1]. Динамічне зростання цього ринку свідчить про посилення ролі подієвих заходів як драйвера світової економіки. У цьому контексті туристична галузь є одним із ключових бенефіціарів розвитку event-індустрії, оскільки події формують додатковий попит на подорожі, стимулюють мобільність населення та активізують туристичні потоки. Це зумовлює швидке зростання сегмента подієвого туризму, який у 2024–2025 рр. оцінювався в межах \$1,5–1,7 трлн із прогнозом зростання до \$2,13–2,97 трлн до 2033–2034 рр. [1]. У цих умовах дослідження перспектив розвитку подієвого туризму в Україні набуває особливої актуальності як інструмент післявоєнного відновлення та підвищення конкурентоспроможності туристичних дестинацій.

Результати наукових досліджень свідчать, що подієвий туризм є ефективним інструментом розвитку територій. З огляду на багатогранність цього явища, підходи до визначення поняття «подієвий туризм» відрізняються залежно від дослідницьких акцентів. Зокрема, Д. Гетц трактує його як одночасно галузь наукових досліджень і сектор економіки, у межах якого заплановані події виступають основною метою подорожі або важливою складовою туристичного досвіду [2]. Українські дослідники розглядають подієвий туризм як комплексне

явище, що охоплює подію та систему заходів з її організації, визначення місця і часу проведення, а також формування її координацію туристичних потоків до дестинації [3].

До початку повномасштабного вторгнення Україна мала розвинену культуру масових подій. Найбільшими подієвими хабами були Київ, Харків, Одеса, Львів та Дніпро. Основні події, що формували івент-туристичний ринок України показано в (табл. 1). Наведені в таблиці події свідчать про високий рівень розвитку подієвого туризму в Україні до 2022 року та його значний вплив на формування туристичних потоків. Більшість заходів відзначалися масштабністю, міжнародною участю та регулярністю, що підвищувало туристичну привабливість міст і країни загалом. Їх концентрація у великих міських центрах підтверджує формування подієвих хабів як ключових драйверів регіонального туризму. Подієві івенти сприяли зміцненню міжнародного іміджу України, зростанню її впізнаваності та інтеграції у глобальний туристичний простір, активізуючи міжнародні потоки й підсилюючи конкурентні позиції країни як дестинації культурного, подієвого та ділового туризму.

Таблиця 1

Ключові подієві заходи України до початку повномасштабного вторгнення

Подія	Локація	Зміст події	Посилання
1	2	3	4
Atlas Weekend	Київ	Один із найбільших музичних фестивалів Центрально-Східної Європи; у 2019 р. (близько 700 000 відвідувачів, понад 300 артистів)	https://atlasweekend.com
Leopolis Jazz Fest	Львів	Міжнародний джазовий фестиваль; у 2019 р. (близько 150 000 відвідувачів, гості з понад 15 країн)	https://leopolisjazz.com
Koktebel Jazz Festival	Крим	До 2014 р. — понад 80 000 учасників щорічно; один із найвідоміших джазових open-air фестивалів	https://koktebel-jazz.com
UITT	Київ	Міжнародна туристична виставка; у 2019 р. — понад 700 учасників із 40 країн	https://www.uitt-kiev.com
Brave! Factory Festival	Київ	Фестиваль електронної музики; щорічно 25 000–35 000 відвідувачів	https://bravefactory.org
UEFA Euro 2012	Київ, Харків, Донецьк, Львів	Україна прийняла 15 матчів; близько 1,2 млн іноземних туристів	https://www.uefa.com/uefa/euro/history/seasons/2012/

Сформовано авторами

Повномасштабне вторгнення росії в Україну у 2022 році завдало катастрофічної шкоди туристичній галузі. Так, відповідно до звіту World Tourism Organization (UNWTO, 2023) та оцінок Київської школи економіки (KSE, 2024), прямі та непрямі збитки туристичного сектора склали щонайменше 6,2 млрд. USD за 2022–2023 роки. Порівняльний аналіз показників розвитку туризму свідчить про суттєве скорочення всіх ключових індикаторів. Зокрема, кількість іноземних туристів зменшилася з 4,5 млн до 0,4 млн осіб, внутрішніх з 22,0 млн до 5,2 млн осіб. Доходи від туризму скоротилися з \$1,8 млрд до \$ 0,09 млрд дол., що відображає різке зниження економічної ефективності галузі. Рівень заповнюваності готелів знизився з 48% до 9%, що свідчить про суттєве падіння попиту на туристичні послуги. Кількість MICE-заходів також зазнала значного скорочення з 6200 до 180 одиниць. Відповідно, зайнятість у сфері туризму зменшилася з 370 тис. до 89 тис. осіб.

Незважаючи на активні бойові дії, подієва активність в Україні не припинилася, а трансформувалася. Вже з початку війни, у відносно безпечних регіонах проводилися культурні, громадські та благодійні заходи, спрямовані на підтримку населення та Збройних Сил України. Значного поширення набули події соціально-консолідаційного характеру, зокрема благодійні та волонтерські ініціативи. Так, у 2022 році в Києві було проведено благодійний фестиваль Atlas United спрямований на збір коштів для ЗСУ. За кордоном під час Всесвітнього економічного форуму Ukraine House Davos (2022–2023), а також благодійні тури українських виконавців і культурні події на підтримку України в країнах ЄС. Проведення заходів за участі

Секція 3. Сучасні тенденції та стратегії розвитку готельно-ресторанного та туристичного бізнесу

міжнародних митців, організацій та аудиторії сприяло збереженню присутності України у глобальному культурному просторі та підтримці її туристичної впізнаваності.

Міжнародний досвід демонструє, що подієвий туризм здатен відіграти роль потужного каталізатора у повоєнному відновленні економіки та формуванні нового іміджу країни. Так, Хорватія втратила понад 80% туристичних доходів під час війни (1991–1995). Стратегія відновлення включала активний розвиток подієвого туризму як ключового інструменту репозиціонування країни. Боснія і Герцеговина (період воєнного конфлікту 1992-1995рр) демонструє зростання подієвого туризму. Зокрема, Sarajevo Film Festival, заснований у 1995 р., під час тривання конфлікту, перетворився на найбільший кінофестиваль Центрально-Східної Європи з понад 100 000 глядачів щороку та учасниками з 50+ країн. Ізраїль, незважаючи на регулярні ескалації, у 2019 р. прийняв 4,55 млн. туристів з доходами 7,2 млрд. USD. Ключовим фактором є культурний та релігійний подієвий туризм. Так, фестиваль Єрусалим Light Festival щороку залучає понад 1,2 млн. відвідувачів. Косово (період конфлікту 1998-1999рр.) використовує подієвий туризм для формування міжнародного іміджу. Міжнародний кінофестиваль документального кіно Dokufest, який проводиться у м. Призрен, щороку залучає близько 30 000 з більше, ніж 60 країн світу і став символом відкритості та культурного відродження країни (Kosovo Tourism Agency, 2023).

Україна також володіє значним конкурентним потенціалом для розвитку подієвого туризму у повоєнний період: унікальна культурна спадщина та ідентичність (об'єкти ЮНЕСКО, традиційна культура й архітектура), вигідне географічне положення на перетині європейських маршрутів, потужний людський капітал, розвиток креативної та IT-економіки. Важливим чинником є «ефект глобальної уваги» до України, який створює додаткові можливості для просування країни як туристичної дестинації. Ключові напрями розвитку подієвого туризму в Україні після війни представлені в (табл. 2):

Таблиця 2

Ключові напрями розвитку подієвого туризму України

Напрямок розвитку	Зміст	Приклади реалізації
Культурний та меморіальний туризм	Формування туризму пам'яті як інструменту культурного позиціонування країни	Battlefield tourism у Європі (800 тис. туристів/рік), меморіальні комплекси, арт-резиденції у відновлених містах
MICE-інфраструктура	Розвиток конгресно-виставкової інфраструктури	Київ (реконструкція Експоцентру), Львів (новий конгрес-центр), Харків (перспективна); орієнтир 280–320 заходів ICCA за рік
IT та інноваційні події	Розвиток технологічних конференцій, хакатонів та інноваційних форумів	iForum (15 000+ учасників), IT Arena; зростання IT-експорту +5,1%
Спортивний подієвий туризм	Рейнтеграція у міжнародний спортивний календар після війни як інструмент відновлення та інвестицій	Приклад Белграда: понад 30 чемпіонатів (2014–2020), 4,3 млрд EUR
Цифровізація та гібридні події	Розвиток онлайн та гібридних форматів подій	Стрімінгові концерти, онлайн-конференції; ріст ринку +23,2% CAGR (MarketsandMarkets, 2023)

Сформовано авторами

Таким чином, розвиток подієвого туризму в Україні охоплює кілька ключових напрямів (табл. 2.), що мають значний потенціал для післявоєнного відновлення та економічного зростання. Найбільш перспективними, з нашої точки зору, є культурно-меморіальний та MICE-туризм, які формують новий імідж країни та сприяють міжнародній співпраці. Важливу роль також відіграють IT- і спортивні події, цифрові та гібридні формати підвищують конкурентоспроможність України на світовому туристичному ринку.

Перелік використаних джерел:

1. Market Data Forecast <https://www.marketdataforecast.com/market-reports/event-tourism-market>

Секція 3. Сучасні тенденції та стратегії розвитку готельно-ресторанного та

2. Getz D. Event Tourism: Definition, Evolution, and Research. *Tourism Management*, 2008, Vol. 29, No. 3, pp. 403–428
3. Вовк, К. М. (2021). Теоретична сутність поняття «подієвий туризм» та прикладні аспекти його використанні. *Проблеми і перспективи економіки та управління*, 3(19), 184–193.
4. UNESCO. Damaged cultural sites in Ukraine verified by UNESCO (2025). <https://www.unesco.org/en/ukraine-war/damaged-cultural-sites>
5. Dolasinski M. J., Roberts C., Young L. Sustainability, the Balanced Scorecard, and Event Tourism: The SBSC-ET Model // *Sustainability*. 2025. Vol. 17, No. 5. Article 2174. DOI: <https://doi.org/10.3390/su17052174>.

УДК 332.14:338.48:658.11(469)

РОЛЬ ФОНДІВ ЄС У РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО СЕКТОРУ ТА ПІДТРИМЦІ ПІДПРИЄМНИЦТВА МУНІЦИПАЛІТЕТУ БЕЖА (ПОРТУГАЛІЯ)

Воловик Ксенія Олександрівна, здобувач освіти ОП «Туризм», група 6.02.242.010.24.1, національний економічний університет імені Семена Кузнеця, студент Еразмус+ мобільності в Instituto Politécnico de Beja, kvolovik183@gmail.com

Туровська Поліна Андріївна, здобувач освіти ОП «Туризм», група 6.02.242.010.24.1, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, студент Еразмус+ мобільності в Instituto Politécnico de Beja, turovskaya.polya@gmail.com

Сучасна трансформація регіональних економік у країнах Європейського Союзу базується на впровадженні інноваційних інструментів підтримки малого та середнього бізнесу, що дає змогу перетворити локальну культурну спадщину на стійкий економічний актив. Муніципалітет Бежа, як адміністративний центр субрегіону Нижнє Алентежу, демонструє високу ефективність використання загальноєвропейських фондів [1, 2] для подолання структурних диспропорцій та стимулювання підприємницької активності в туристичній сфері. В умовах глобальної конкуренції за туристичні потоки особливого значення набуває здатність місцевого самоврядування інтегрувати державні стратегії розвитку з міжнародними фінансовими ресурсами. Вивчення португальського досвіду управління територіями є критично важливим для формування нових підходів до відбудови українських громад, які потребують адаптації європейських стандартів підтримки МСП. Інституційна спроможність муніципалітету Бежа забезпечує не лише збереження ідентичності регіону, а й створення нових точок зростання через механізми сталого розвитку. Синергія муніципальних ініціатив та фінансових інструментів ЄС формує надійний фундамент для довгострокової резильєнтності локальної економіки.

Ефективність функціонування туристичного сектору в Бежі безпосередньо корелює з реалізацією регіональної оперативної програми Alentejo 2030 [1], яка є головним фінансовим інструментом модернізації інфраструктури гостинності. У межах цієї програми Європейський фонд регіонального розвитку забезпечує покриття значної частки капітальних витрат на реставрацію об'єктів культурної спадщини, що створює необхідні передумови для залучення приватних інвестицій. Зокрема, комплексна ревіталізація історичного центру міста та Замку Бежі, бюджет якої склав понад 1,5 млн євро, дозволила трансформувати ці локації на мультифункціональні культурні хаби [1]. Муніципальна влада активно впроваджує цифрові стратегії розвитку, керуючись документом «Estratégia de Desenvolvimento Territorial do Alentejo Central», а також використовує грантову підтримку ЄС для реалізації проєктів цифровізації малого бізнесу. Програми фінансової допомоги фокусуються на впровадженні хмарних сервісів управління готельним бізнесом та інструментів предиктивної аналітики туристичного попиту в межах національної ініціативи «Digitalize Your Business». Важливим елементом підтримки є адаптація принципів Small Business Act for Europe [2], що дозволяє спрощувати регуляторні процедури та забезпечувати рівний доступ до ринку. Специфіка Бежі полягає в розвитку